

Innspill til tilleggshøring

Andøy Space Defence - untatt offentlighet

Fiskarlaget Nord

Fiskebåt

FNF Troms

Forvarsbygg

Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Deres ref.	Vår ref.	Saksbehandler	Dato
2017/2660	2022/324	Eli-Kristine Lund Dahl, 48239656	05.04.2024

Uttalelse til begrenset høring av endringer i foreslått forskrift for marin verneplan for Andfjorden

Det vises til høring av endringer i foreslått forskrift for marin verneplan for Andfjorden. Statsforvalteren i Nordland gjennomfører en begrenset høring for å endre punkter i forskriften som angår Forsvaret og forsvarsindustriens skyte- og øvingsaktivitet i verneområdet.

Nord Fiskarlag viser til vår uttalelse til forslag til Andfjorden marine verneområde av 30. juni 2023. Vi viste her til at vi var uenige i forslaget om at undervannsprengning skal være tillatt i referanseområdene. Dette med henvisning til at detonering av sprenglegemer under vann kan påvirke referanseområdene negativt og redusere verdien i forskningsssammenheng, som er en av grunnene for etableringen av verneområdet i utgangspunktet. Også Havforskningsinstituttet uttalte at det er vanskelig å se hvordan øvingsaktivitet som inkluderer skyting med skarp ammunisjon og tap av forsvarsmateriell vil være forenlig med vernets intensjon.

Vår vurdering angående Forsvarets skyte- og øvingsaktivitet i verneområdet står fremdeles ved lag og vår uttalelse fra 2023 opprettholdes, den er for ordens skyld vedlagt. Vi stiller oss imidlertid positive til at Statsforvalteren ønsker å endre forslag til forskrift for marin verneplan i Andfjorden, dithen at skyting med ammunisjon som detonerer, i minst mulig grad skal skje innenfor verneområdet. Videre støtter vi Statsforvalterens vurdering av at økning i skyte- og øvingsaktivitet primært skal foregå utenfor verneområdet for ikke å komme i konflikt med verneformålet.

Vi har ingen videre merknader til endringsforslaget.

Beste hilsen
Nord Fiskarlag

Hanne Fagertun

Daglig leder

Eli-Kristine Lund Dahl
Rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.

Vedlegg: 2023.5203 Uttalelse – Forslag til Andfjorden marine verneområde

Kopi til:

Fiskeridirektoratet

Norges Fiskarlag

Lokallag i Nord Fiskarlag

Fiskebåt

Statsforvalteren i Nordland

Begrenset høring av endringer i foreslått forskrift for marin verneplan for Andfjorden

Det vises til vår høringsuttalelse av 16. mai 2023 vedrørende marin verneplan for Andfjorden (vedlagt). Fiskebåt uttalte der at forslaget om at forsvaret skulle kunne skyte med skarpt og sprengte under vann i referanseområder, bryter med hensikten med referanseområder. Vi står fast på dette.

Fiskebåt støtter Statsforvalterens forslag om å endre forslag til forskrift, slik at skyting med ammunisjon som detonerer, i minst mulig grad skal skje i verneområdet. Fiskebåt vil ellers bemerke at tillatelse etter §5 (dispensasjonsbestemmelse) kun må kunne gis etter en grundig vurdering av mulige negative konsekvenser for naturverdiene.

Vennlig hilsen

FISKEBÅT

Tor-Are Vaskinn

Statsforvalteren i Nordland

sfnopost@statsforvalteren.no

Tromsø, 02.04.2024

Dette brevet sendes på vegne av DNT Harstad og Omegn, Naturvernforbundet Troms og Midt-Troms Naturlag.

Høringsuttalelse Andfjorden marine verneområde

- begrenset høring av endringer i foreslått forskrift for marin verneplan for Andfjorden

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. FNF Troms viser til brev fra Statsforvalteren i Nordland datert 08.03.2024 om begrenset høring i forbindelse med opprettelse av Andfjorden marine verneområde.

Forum for natur og friluftsliv Troms vil støtte forslaget om strengere regulering av bruk av eksplosiver/forsvarsaktivitet i Andfjorden marine verneområde i tråd med Statsforvalterens forslag - vedlegg nedenfor med endringer og høringsbrevet i sin helhet. For å unngå såkalte «papirparker» - verneområder uten reelt vern, mener vi det er viktig at alle aktørers aktivitet reguleres utfra deres påvirkning på verneverdiene og de foreslåtte endringene vil være et positivt bidrag til mer reelt vern for det marine verneområdet.

Vi vil også bemerke følgende:

FNF Troms deltok på folkemøter i forbindelse med behandlingen av verneplanen og vi registrerte ved vår representant for FNF Troms disse tilbakemeldingene fra lokalbefolkningen:

- Lokalbefolkningen var veldig frustrert over omfanget av skytingen på øya Ørja, og på plattformer utenfor Ørja som ble brukt som blink, på grunn av støyen og konsekvensene for fuglelivet. Husene på Kaldfarnes stod og ristet under skyteøvelsene, var det en som sa.
- Det kom frem under folkemøtet at aktiviteten til det norske Sjøforsvaret var minst problematisk fordi de skjøt hovedsakelig med kaldgranater. Det store problemet var skyteskyteaktiviteten til andre NATO-land som skyter med skarp ammunisjon med dertil økende sjanse for blindgjengere i havet.

- Det var veldig overraskende at Sjøforsvaret ikke selv organiserte skyteøvelsene med NATO etter sine retningslinjer, men at denne virksomheten var satt bort til en privat aktør Andøya Space Defence AS. **Det er også foruroligende å se at denne aktøren ikke har uttalt seg til verneplanforslaget.** Hvilken kompetanse har Andøya Space Defence AS til å vurdere effektene i forhold til miljø og fiskeri i sin aktivitet?

FNF Troms ønsker å belyse behovet for å klargjøre om bruk av en aktør som Andøya Space Defence AS er det beste i lys av virkningene slik aktivitet har på naturmiljø og Andfjorden. Ville det ikke være mer forsvarlig om Sjøforsvaret selv hadde kontroll på denne aktiviteten med mer innsyn fra sivilsamfunnet i regi av Statsforvalteren og Fiskeridirektoratet? Det er mange kilder som underbygger skadene ved denne type aktivitet, se for eksempel:

- Kjellsby, Erling og Kvalsvik, Kurt. 1996. Begrensning av skade på marin fauna av undervannspregninger. FFI/RAPPORT-97/04857
- Kjellsby, Erling. 1993. Akustisk eksponering av fisk ved undervannssopregninger. FFI/RAPPORT-93/2004
- Kvalsheim med flere. 2020. Effekter av støyforurensning på havmiljø. FFI-RAPPORT 01015 <https://ffi-publikasjoner.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12242/2703/20-01015.pdf>

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Steinar Nilsen	04.04.2024	2013/1527-114/315
Postboks 1405		Tidligere dato	Tidligere referanse
8002 BODØ		08.03.2024	2017/2660
		30.06.2023	2013/1527-106

Uttalelse til begrenset høring av endringer i foreslått forskrift for marin verneplan for Andfjorden

Det vises til begrenset høring av endringer i foreslått forskrift for marin verneplan for Andfjorden. Endringene gjelder noen punkter i forskriften som angår Forsvaret og forsvarsindustrien sin skyte- og øvingsaktivitet innenfor verneområdet.

Vi har følgende merknader til endringsforslagene:

Detonering av sprenglegemer over og i vannoverflaten (§4c)

I forrige verneforslag var det ikke satt noen begrensninger for dette, i endringsforslaget vil man forby dette i område A,B og C.

Et forbud mot sprengning over og i vannoverflaten vil sterkt begrense Forsvarets bruk av skytefelt Andfjorden II. Dette vil legge uakseptabelt restriksjoner på øvings- og treningsaktiviteten for norske og allierte fartøyer, og kan ikke aksepteres av Forsvaret.

Bestemmelsen skiller ikke mellom små detonasjoner på noen gram eksplosiver fra småkalibrede våpensystemer til større detonasjoner fra missiler og granater. Vi pekte i høringsuttalelsen av 30.06.2023 på behovet for å innhente kunnskap om karakteristikk av trykkbølger fra både seismikk og ammunisjonsdetonasjon. Ladningsstørrelse vil være et avgjørende parameter. FFI kan foreta simuleringer av trykkbølgeutbredelse, både horisontalt og vertikalt, og hvor mye av energien fra en overflateeksplosjon som vil trenge ned i vannmassene. Vi anbefaler at man bestiller slike simuleringer som kan gi et kunnskapsgrunnlag nødvendig for å kunne fastsette reelle grenseverdier for detonasjonsforbudet.

Det er heller ikke satt noen begrensning på hvor høyt opp i luftrommet begrensningen skal gjelde.

Detonering av sprenglegemer under vann (§4d)

I forrige verneforslag var dette forbudt i område A,B og C, i endringsforslaget vil man i tillegg forby dette i også område D.

Det er helt nødvendig at bestemmelsen setter en grenseverdi for tillatt detonasjonsnivå. Ubåter benytter akustisk undervannskommunikasjon (aktiv og passiv sonar) som teknikk for å sende og motta meldinger i vann. Lydsignalerne kan lages med bruk av små detonasjoner. Ubåtenes øvingsaktivitet er helt avhengig av at undervannskommunikasjonen kan foregå uhindret.

Detonering av blindgjengere (§4e)

Det er positivt at vårt forslag om at Forsvaret skal varsle (og ikke søke om) detonering av blindgjengere, er tatt til følge.

I endringsforslaget vil detonering av blindgjengere være forbudt i område A,B,C og D.

Forsvaret kan akseptere dette forutsatt at man opprettholder dispensasjonsbestemmelsene i §5 *Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til: j) Sprenging av blindgjengere* og den generelle dispensasjonsbestemmelsen i §6 *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.*

Avstand til korallrev (§4d)

En avstand på 1000 m vil båndlegge for store arealer for Forsvaret og kan ikke aksepteres. Vi påpekte i vår høringsuttalelse at 1000 m grensen må erstattes av forskningsbaserte og differensierte grenser basert på trykkbølgeberegninger. Vi anbefalte at man bestiller og får utført simuleringer av trykkbølgeutbredelse, horisontalt og vertikalt, med ladningsstørrelse, vanddyp, detonasjonsdyp og fri sikt som parametre, slik at man får et nødvendig kunnskapsgrunnlag for å kunne fastsette tallfestet maksimal trykkbølge mot sjøbunn og reelle grenseverdier for detonasjonsforbudet.

Omfang av skyte- og øvingsaktivitet

Statsforvalteren skriver:

Statsforvalteren vurderer at belastningen av skyte- og øvingsaktiviteten i Andfjorden i dag er stor og mulig økende i årene som kommer. Statsforvalteren mener at det må legges til rette for at en eventuell økning i skyte- og øvingsaktivitet primært må gjøres utenfor verneområdet.

Skytefeltene i Andfjorden har med sitt omfang og beliggenhet i Troms unike kapasiteter som muliggjør store, sammensatte flåteøvelser og samvirke med allierte styrker. Det finnes få alternativer til denne kapasiteten, og den sikkerhetspolitiske situasjonen tilsier at behovet for skyte- og øvingsaktivitet er økende.

Regjeringen legger fram Langtidsplanen for forsvarssektoren fredag 5. april. Langtidsplanen vil inneholde føringer som vil være styrende for ambisjonsnivået og bruken av Andøya og områdene rundt i den nærmeste fremtid. Det er varslet en tung satsning på Sjøforsvaret. Langtidsplanen vil derfor kunne påvirke forslaget til forskrift for marin verneplan for Andfjorden.

I en pressemelding fra Regjeringen 3.april ble det kjent at Andøya flystasjon skal utvikles til base for langtrekkende droner og blir sentral i understøttelsen og utviklingen av Forsvarets romvirksomhet. Langtrekkende droner blir en helt ny kapasitet i Forsvaret som vil øke evnen til kontinuerlig situasjonsforståelse og overvåking av nordområdene. Rombaserte tjenester står sentralt i militære operasjoner og blir stadig viktigere i samarbeid med allierte, partnere, og i NATO-fellesskapet.

Forsvaret vil ta nødvendige hensyn til verneinteressene, men må gi førsteprioritet til Forsvarets behov for skyte- og øvingsvirksomhet i et område med veletablerte skytefelt gjennom mange tiår.

Merknad til inntegning av skytefelt i vernekart

Statsforvalteren skriver:

Skyte- og øvingsfeltene tegnet inn på vernekartet i høringsdokumentet var basert på Forsvarsdepartementets høring om skyte- og øvingsfelt i sjø høsten 2021. Disse vil bli justert slik at de samsvarer med kommunenes kystsoner i henhold til føringer gitt av regjeringen høsten 2023.

Etter høringen er skytefeltstrukturen justert på bakgrunn av høringsinnspillene. Vedlagt detaljkart og shape-filer med revidert skytefeltstruktur. Den reviderte skytefeltstrukturen vil utenfor plan- og bygningslovens virkeområde bli vedtatt som forskrift etter Sikkerhetsloven. Innenfor plan- og bygningslovens virkeområde vil revidert skytefeltstruktur være grunnlaget for planinnspill til kommuneplanens arealdel/ kystsoner der skytefeltene vil anbefales sikret som hensynssone etter pbl §11-8a.

Kommuneplanprosessen er en kontinuerlig prosess, og gjeldende kommuneplan (kystsonerplan) for Senja kommune viser en tidligere, nå utdatert skytefeltstruktur. Senja kommune har startet revisjon av kommuneplanen, og vi har gitt planinnspill om den nye skytefeltstrukturen.

Det vil derfor være mest hensiktsmessig at verneplanen viser den reviderte, vedlagte skytefeltstrukturen.

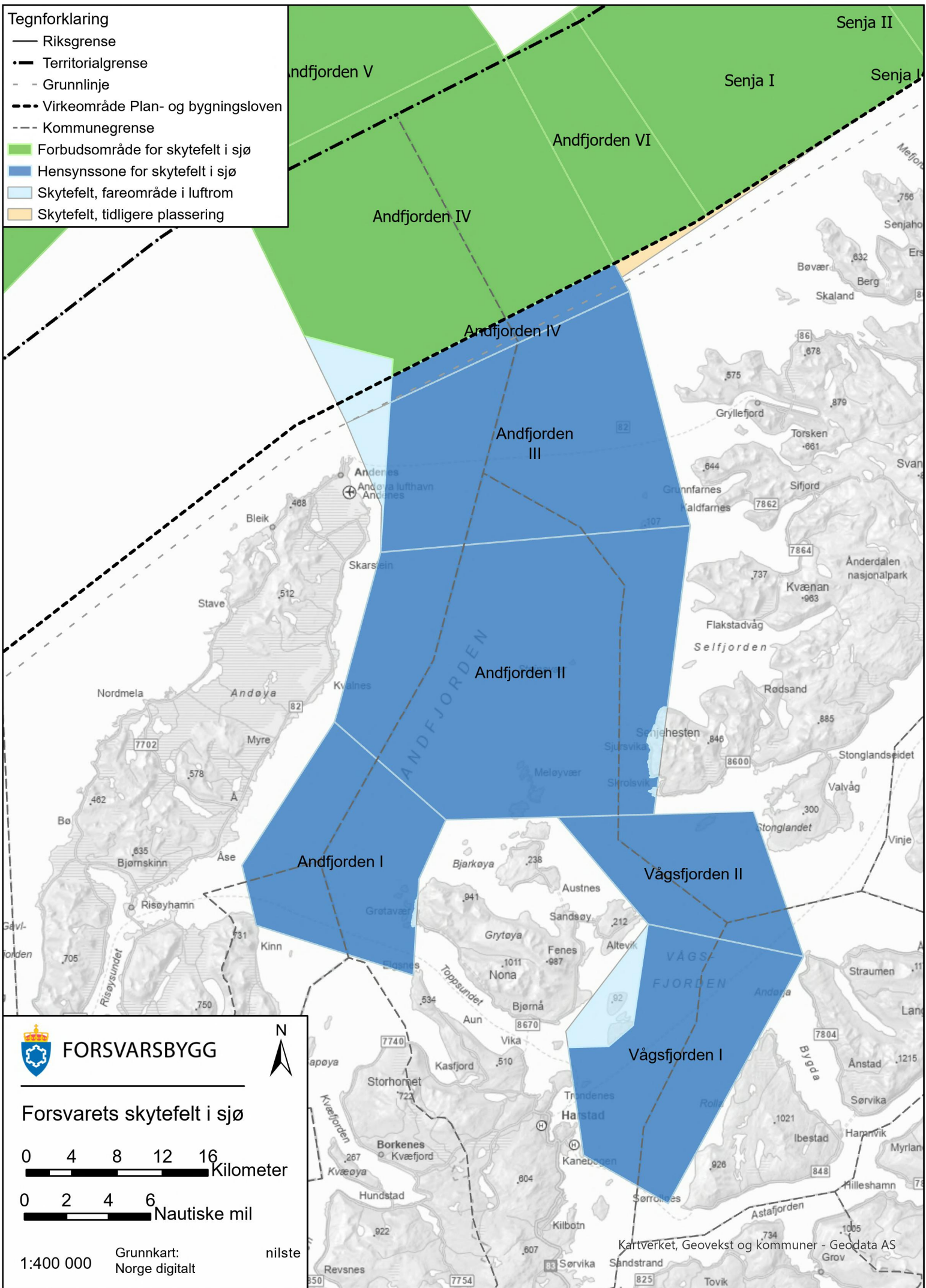
Med hilsen

Bjørn Bergesen
Leder Arealplan
Eiendomsforvaltning
Forsvarsbygg

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Kopi:
Forsvarsdepartementet
FOH
Sjøforsvaret
Luftforsvaret
Andøya Space

- Tegnforklaring**
- Riksgrense
  - Territorialgrense
  - - Grunnlinje
  - - - Virkeområde Plan- og bygningsloven
  - - - Kommunegrense
  - Forbudsområde for skytefelt i sjø
  - Hensynssone for skytefelt i sjø
  - Skytefelt, fareområde i luftrom
  - Skytefelt, tidligere plassering

 FORSVARSBYGG

Forsvarets skytefelt i sjø

0 4 8 12 16 Kilometer

0 2 4 6 Nautiske mil

1:400 000 Grunnkart: Norge digitalt